

RAADSVOORSTEL

Onderwerp: Omgevingswet, implementatie en financiële gevolgen		Agendapunt:
Commissie: Planning & Control		e-mailadres opsteller: M.vorstelman@bar-organisatie.nl
Portefeuillehouder: M. Goedknecht		Openbaar
BBVKenmerk: 1094645	Raadsvoorstelnr.: 1094645	Raadsbesluitnr.: 1094646

ONDERWERP

Omgevingswet, implementatie en financiële gevolgen.

GEADVISEERDE BESLISSING

1. In te stemmen met het implementeren van de Omgevingswet;
2. Voor de implementatie van de Omgevingswet voor 2016 een budget van € 66.000 en een werkbudget van € 20.000 beschikbaar te stellen en deze te financieren uit de opbrengst van het pand aan de Dorpsdijk 151a;
3. Voor de implementatie van de Omgevingswet voor 2017 – 2020 een budget van € 276.000 en een werkbudget van € 40.000 beschikbaar te stellen en deze te financieren uit de opbrengsten van het pand aan de Dorpsdijk 151a en van het pand aan de Julianastraat 35 in Rhoon;
4. De opbrengst van de panden aan de Dorpsdijk 151a en aan de Julianastraat 35 niet toe te voegen aan de algemene reserve, maar daarmee een bestemmingsreserve voor de financiering van de implementatie van de Omgevingswet te vormen.

INLEIDING

De Omgevingswet is onderdeel van de stelselherziening van het omgevingsrecht. In de afgelopen decennia zijn er op het gebied van ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water veel wetten en regels gemaakt. Omdat deze wetten en regels per sector zijn opgesteld, is het huidige stelsel van omgevingsrecht onvoldoende toegerust om vraagstukken in de ruimtelijke omgeving op een integrale wijze te kunnen oplossen.

De Omgevingswet, die naar verwachting eind 2018 inwerking treedt, integreert 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hieronder vallen onderwerpen als: bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur. Met de Omgevingswet wil de overheid het wettelijke systeem 'eenvoudig beter'maken.

Niet alleen de wet- en regelgeving gaat 'op de kop', ook beoogt de wetgever een wezenlijk andere cultuur te realiseren. Van het: nee tenzij, naar het ja mits. Daarnaast biedt de Omgevingswet bestuurlijke afwegingsruimte. ICT is een zeer belangrijk onderdeel van de Omgevingswet. De wet wil een belangrijke slag slaan in de digitalisering en ontsluiting van allerhande beschikbare informatie. Ook de relatie met onze externe actoren, onder andere de provincie, gemeenten, waterschap, private partijen en – niet in de laatste plaats – de Milieudienst Rijnmond behoeven bovendien herijking.

In dit voorstel nemen wij u inhoudelijk mee met de financiële gevolgen van de omgevingswet voor de gemeente. In de voorjaarsnota van 2016 is al aangekondigd dat de Omgevingswet en dit programma met financieel kader er aan zat te komen. Ook tijdens de roadshows in 2015 langs het college en uw raad is aangegeven dat wij in het 1^e kwartaal van 2016 met een financiële onderbouwing komen.

Beoogd effect

Het programma Omgevingswet zorgt ervoor dat de gemeente eind 2018 Omgevingswet-proof is. Dit bereiken we door:

- Voor een aantal thema's inzichtelijk maken wat de lokale bestuurlijke afwegingsruimte is;
- Voorstellen te doen m.b.t. processen, procedures, bevoegdheden, afwegingsruimte en ontsluiting van informatie;
- Versnellen van de procedures;
- Een cultuuromslag te bevorderen.

Het programma Omgevingswet

Argumenten

1.1 *Het implementeren van het programma Omgevingswet is noodzakelijk om in 2018 te kunnen werken met de instrumenten uit de Omgevingswet.*

Het programma biedt houvast en structuur en geeft in verschillende fases de grote lijnen weer welke doelen behaald moeten worden.

1.2 *De implementatie van de Omgevingswet biedt een aantal kansen.*

Zo biedt de Omgevingswet bestuurlijke afwegingsruimte voor bepaalde thema's. Als bestuurder krijgt u meer ruimte voor lokaal maatwerk. De wet schrijft algemene regels voor en het is aan u om die al dan niet in te kaderen. Door een verder gaande integrale afweging wordt inzichtelijker wat met een bepaald gebied wordt beoogd. De ontsluiting van alle fysieke regels via een digitaal stelsel draagt bij aan het inzichtelijker en transparanter maken van gegevens. Een overzicht van de voordelen zijn hieronder opgesomd.

1. De actieve overheid: kansen voor milieu en duurzame oplossingen;
2. Integraliteit: kwaliteit en inzichtelijkheid;
3. De faciliterende overheid: ruimte voor bedrijven en initiatiefnemers;
4. Brede participatie: waarborg voor kwaliteit en duurzaamheid;
5. Vermindering onderzoekslasten;
6. Digitalisering;
7. Cultuuromslag.

Een uitgebreide toelichting op deze zeven voordelen is als bijlage 1 opgenomen.

1.3 *Het verleden dient om ervan te leren, de toekomst om naar uit te kijken.*

Van de decentralisaties in het sociaal domein (3D) hebben we geleerd, dat we de ontwikkelingen niet moeten afwachten, maar nu al moeten beginnen. Eind 2018 moet de Omgevingswet worden geïmplementeerd. Dit betekent dat 2017 in het teken staat van voorstellen neerleggen zowel inhoudelijke als procesmatig. Het verkennen en oefenen zijn dan in 2016 aan de orde, nu op dit moment dus.

2.1 *In 2016 worden al kosten gemaakt.*

Het programma Omgevingswet is eind 2015 gestart. In 2016 worden al kosten gemaakt waarvoor nog geen budget beschikbaar is gesteld. Tot op heden is er geen zicht op dat gemeenten financieel gecompenseerd worden voor de kosten van de implementatie. Wel worden er afspraken gemaakt door het Rijk met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over een bijdrage in de ICT kosten. Hoe hoog deze bijdrage wordt, is op dit moment nog niet bekend. De implementatie kosten komen voor rekening van de gemeenten en daarom wordt voor 2016 voorgesteld een bedrag van € 66.000 en een werkbudget van € 20.000 beschikbaar te stellen uit de opbrengst van het pand aan de Dorpsdijk 151a. Het werkbudget van 2016 is bedoeld om vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aantal voorbereidende taken op het gebied van milieu uit te voeren.

3.1 Het programma Omgevingswet heeft een doorlooptijd van vijf jaar 2016 t/m 2020.

In onderstaand overzicht zijn de bedragen met betrekking tot de implementatie voor de komende jaren opgenomen.

2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
€ 66.000	€ 95.000	€ 100.000	€ 65.000	€ 16.000	€ 342.000

Wij stellen voor om een bedrag van € 276.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2017-2020 conform bovenstaande tabel. Daarnaast wordt voorgesteld om een werkbudget vast te stellen van € 40.000. De benodigde dekking van € 276.000 en € 40.000 te halen uit de opbrengst van de verkoop van het pand van het pand aan de Dorpsdijk 151a en het pand aan de Julianastraat 35 in Rhoon.

3.2 Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het noodzakelijk om een aantal beleidsdocumenten Omgevingswet proof te maken.

Te denken valt aan de Bodemkwaliteitskaart, Geluidskarten, visie Externe Veiligheid, welstandsbeleid, monumentenbeleid en beleid op het gebied van archeologie. Het werkbudget 2017 – 2020 kan hier voor een gedeelte financieel aan bijdragen.

4.1 De bestemmingsreserve te gebruiken om de implementatie van de Omgevingswet te financieren.

De bovengenoemde dekking kan alleen worden gerealiseerd door de opbrengst van de genoemde panden niet aan de algemene reserve toe te voegen en hiermee een aparte bestemmingsreserve te vormen. Er is gekozen om de financiële gevolgen vooralsnog binnen de portefeuille Ruimtelijke Ordening op te lossen.

Kanttekeningen

De opgenomen bedragen onder 2.1 en 3.1 zijn gebaseerd op de kennis van nu. Het is op dit moment niet bekend of de huidige bedragen voor ICT toereikend zijn. Daarnaast is ook nog niet bekend wat de kosten zijn voor de periode na 2020. Het omgevingsrecht vraagt om een goede digitale ondersteuning. Het ministerie van I&M werkt aan de Laan van de Leefomgeving. Voor het bouwen van de Laan voor de Leefomgeving is tien jaar gereserveerd (2014-2024).

Door het Rijk, het IPO de Unie van Waterschappen en de VNG is er een bestuursakkoord implementatie Omgevingswet ondertekend. Hierin staat onder andere dat de uitvoeringskosten via een verdeelsleutel gedeeld worden. Dit zijn dan kosten die samenhangen met het gebruik van het digitale stelsel. Op dit moment worden hierover afspraken gemaakt. Vanuit de VNG wordt sterk ingezet op de haalbaarheid en realisatie van de diverse ICT projecten.

Proces

Het programma kent een hoofddoel en een aantal doelen per fase. Daarbij maken we onderscheid tussen doelen op de inhoud en doelen voor het proces / de organisatie.

Hoofddoel programma Omgevingswet: de gemeente is omgevingswet-proof bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet eind 2018. De subdoelen per fase zijn in onderstaande tabel weergegeven:

FASE	INHOUDELIJKE DOELEN	PROCES DOELEN
Oriënteren 2015 – 1/7/2016	<ul style="list-style-type: none">- Verkennen eerste teksten omgevingswet- Reageren op AMvB	<ul style="list-style-type: none">- Geen
Verkennen en oefenen 2016	<ul style="list-style-type: none">- Inzichtelijk maken welke inhoudelijke veranderingen er op ons afkomen met de Omgevingswet.- Inzichtelijk maken welke	<ul style="list-style-type: none">- Inzichtelijk maken welke consequenties de omgevingswet voor de organisatie (structuur, houding, gedrag) heeft.

	bestuurlijke afwegingsruimte er mogelijk is. - Praktische toepassing wet door middel van casus.	
Voorstellen 2017 - 2018	- Voorstellen welke bestuurlijke afwegingsruimte genomen kan worden (per gemeente) – op hoofdlijnen.	- Structuur: voorstellen veranderingen in organisatiestructuur. - Houding en gedrag: voorstellen doen om medewerkers 'klaar te stomen' voor veranderingen.
Implementatie 2018	- Toepassen bestuurlijke afwegingsruimte - Toepassen opgedane kennis en inzichten	- Goed functionerende organisatie

Binnen het programma Omgevingswet is een duidelijke overlegstructuur ingericht. In het portefeuilledoverleg zitten vanuit de BAR gemeenten de drie afzonderlijke wethouders met Ruimtelijke Ordening in hun portefeuille, één lid van de directieraad en de programmamanager.

In het portefeuilledoverleg wordt de besluitvorming voor het college en de raad voorbereid. Daarnaast dient het als klankbordgroep voor de programmamanager.

Waar staan we?

In de regio hebben wij een voorsprong - die wij graag willen behouden – voor wat betreft de implementatie. Enerzijds heeft dit te maken met de aanpak via een programma. Anderzijds de inbedding van de benodigde financiën in onze planning en control cyclus voor de komende jaren. Daarnaast voert de gemeente Ridderkerk op dit moment al een pilot uit om een omgevingsplan op te stellen. Met deze pilot kunnen we nu al oefenen en van de resultaten leren.

Uitvoering/vervolgstappen

Met de gebruikelijke planning en control cyclus zullen wij u inzicht geven in het verloop van het programma.

Financiën

Voorgesteld wordt om voor 2016 een budget van € 66.000 en een werkbudget van € 20.000 beschikbaar te stellen en deze te financieren uit de opbrengst van het pand aan de Dorpsdijk 151a. Daarnaast wordt voorgesteld voor 2017 – 2020 een budget van € 276.000 beschikbaar te stellen en een werkbudget van € 40.000 en deze te financieren uit de opbrengsten van het pand aan de Dorpsdijk 151a en het pand aan de Julianastraat 35 in Rhoo.

In totaal wordt voor het programma Omgevingswet € 342.000 en als werkbudget € 60.000 gebruikt uit de opbrengsten van de verkoop van het pand aan de Dorpsdijk 151a en het pand aan de Julianastraat 35 in Rhoo. De gemeente heeft deze panden op het ogenblik in de verkoop.

Wij adviseren de opbrengst van de genoemde panden niet toe te voegen aan de algemene reserve, maar daarmee een aparte bestemmingsreserve te vormen voor de financiering van de implementatie van de Omgevingswet.

Duurzaamheid

De Omgevingswet biedt ruimte voor duurzame ontwikkeling. Veel regels zijn verouderd en staan innovatieve ontwikkelingen, gericht op duurzaamheid, in de weg. Het nieuwe omgevingsrecht ondersteunt en stimuleert juist de transitie naar een duurzame samenleving.

Communicatie/participatie na besluitvorming

Niet alleen via de planning en control cyclus komen wij bij u langs. In het programma zijn een aantal momenten opgenomen waarin wij u meenemen. Op 13 april jl. hebben wij voor u een startbijeenkomst gehouden. Tijdens deze bijeenkomst bent u inhoudelijk meegenomen in het programma. Het is de bedoeling om u meerdere keren per jaar bij te praten over de ontwikkelingen van het programma.

Via de diverse deelprojecten en BAR-plaza wordt de ambtelijke achterban op de hoogte gehouden. Op 12 april jl. heeft de ambtelijke startbijeenkomst plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst is de inhoud van de Omgevingswet op hoofdlijnen met iedereen gedeeld.

Overige PIJOFACH zaken

Het programma onderscheidt op dit moment negen deelprojecten. Deze zijn hieronder opgenomen.

1. Omgevingsbesluit
2. Besluit kwaliteit leefomgeving
3. Besluit activiteiten leefomgeving
4. Besluit bouwwerken leefomgeving
5. Omgevingswet
6. Deregulering
7. ICT
8. HRM/ ontwikkeltraject
9. Bestuurlijk ontwikkeltraject

Met de deelprojecten 1 t/m 4 is aansluiting gezocht bij de opbouw van de Omgevingswet. Deze zijn gekoppeld aan de vier AMvB's uit de Omgevingswet. De wettekst zelf is ook als deelproject benoemd en heeft met name raakvlakken op het deelproject Omgevingsbesluit. Daarnaast zijn de overige 3 deelprojecten, Deregulering, ICT en HRM toegevoegd. HRM is toegevoegd omdat de Omgevingswet een andere houding en gedrag vraagt en mogelijk ook een aanpassing van de organisatiestructuur. ICT / automatisering is toegevoegd aangezien de wet een belangrijke slag wil slaan in de digitalisering en ontsluiting van allerhande beschikbare informatie. De Omgevingswet beoogt niet alleen een juridische aanpassing maar ook een andere manier van denken en doen. Deze cultuuromslag moet zowel ambtelijk als bestuurlijk worden gemaakt. Daarom is ook het bestuurlijke ontwikkeltraject als apart deelproject benoemd.

Bijlagen

1. Voordelen van de Omgevingswet (1094644)
2. Raadsbesluit (1094646)

Poortugaal, 24 mei 2016

Met vriendelijke groet,
het college van de gemeente Albrandswaard,
de secretaris, de burgemeester,

Hans Cats

drs. Jan Pieter J. Lokker (wnd)